

ע"פ 2250/24 - מדינת ישראל נ' רמי אבו שמיס מוגרבי

תעבורה - נהיגה רשלנית

פלילי - עבירות תעבורה

פלילי - שיקולי ענישה

בית המשפט העליון

ע"פ 2250/24

לפני :

כבוד השופט יוסף אלרון
כבוד השופט עופר גרוסקופף
כבוד השופטת גילה כנפי-שטייניץ

מדינת ישראל

המערערת:
נגד

המשיב:

רמי אבו שמיס מוגרבי
ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בתל
אביב-יפו מיום 30.1.2024 ב-ת"פ 38201-06-22
שניתן על ידי סגן הנשיא השופט ב' שגיא

בשם המערערת:
בשם המשיב:
בשם שירות המבחן:

עו"ד וליד כבוב
עו"ס סיון קוריס

פסק דין

השופט י' אלרון:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (סגן הנשיא ב' שגיא) ב-ת"פ 38201-06-22 מיום 20.1.2024, בגדרו נגזרו על המשיב 32 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית. זאת, בגין הרשעתו, על סמך הודאתו, בעבירות של הפקרה אחרי פגיעה, סיכון חיי אדם במזיד ונהיגה

ללא ביטוח. הערעור נסוב על קולת העונש.

עיקרי כתב האישום המתוקן

2. בתמצית יתואר כי לפי כתב האישום המתוקן, ביום 7.6.2022, בשעות הערב המאוחרות, המשיב רכב על קטנוע תוך שהוא נוהג ללא פוליסת ביטוח. על הקטנוע, יחד עם המשיב, רכב גם קטין. בשעה 23:38 או בסמוך לכך, המשיב חצה צומת כבישים חרף העובדה שבכיוון נסיעתו הראה הרמזור אור אדום, ובעוד שכלי רכב אחרים חצו את הצומת בהתאם להוראות הרמזורים. בשלב מסוים, המשיב עלה עם הקטנוע על שני שטחי הפרדה בכביש, בניגוד לחוק, חצה מעברי חצייה ונעצר בתחילת הצומת כאשר ברמזור מכיוון נסיעתו הופיע אור אדום.

3. באותה העת, שוטרים אשר הבחינו בנהיגתו הפרועה של המשיב, חסמו באמצעות ניידת המשטרה את נתיב הנסיעה של הקטנוע. משהתקרב המשיב לניידת, ובמטרה להימלט מהשוטרים, עקף את הניידת מצדה הימני, וחצה את הצומת במהירות גבוהה שאינה מתאימה לתנאי הדרך, כאשר ברמזור מכיוון נסיעתו היה אור אדום, תוך שהוא מסכן את כלי הרכב שחלפו בצומת.

או אז, פתחו השוטרים במרדף אחר המשיב שהמשיך בנסיעה מהירה בקטנוע, נמנע במכוון מעצירה לפי הוראת תמרור עצור וחצה את הצומת בנסיעה מהירה תוך סיכון של כלי רכב ומשתמשים בדרך. כל זאת, תוך שהמשיב ממאן לעצור בהוראת השוטרים, ובמקום זאת ממשיך בנסיעה מסוכנת.

4. בשעה 23:52, או בסמוך לכך, י' ובת זוגו ש' חצו בהליכה את הכביש במעבר חצייה. בשלב זה, המשיב שנהג כאמור בקטנוע, חצה את הצומת במהירות גבוהה ובניגוד למופע אור אדום ברמזור, פגע עם חזית הקטנוע ב-י', אשר בשל כך נחבט בעוצמה רבה, נהדף למרחק של כארבעה מטרים ונפצע באורח קשה מאוד. כתוצאה מהפגיעה, המשיב איבד שליטה על הקטנוע ונפל יחד עם הקטין על הכביש. המשיב, למרות היותו מודע לפגיעה הקשה ב-י', נטש את הקטנוע ונמלט מזירת התאונה יחד עם הקטין לכיוון דירה באזור, במטרה להתחבא בה ולהימלט מאחריות לתאונה. כל זאת, בעוד י' נותר במקום הפגיעה, פצוע באורח קשה מאוד ושרוע על כביש בצומת מרכזי. בחלוף דקות אחדות המשיב והקטין נעצרו בבניין בו מצויה הדירה שבה ביקשו להסתתר מהשוטרים שרדפו אחריהם.

כתוצאה מהתאונה, ל-י' נגרמו חבלות בלב ובריאות אשר הצריכו ניתוחים דחופים. בנוסף י' סבל משברים במספר צלעות, בכפות ידיו, בלסת התחתונה והעליונה וסבל אף מתלישה של שיניו. בעקבות חבלות אלו, י' עבר שני ניתוחים מורכבים להצלת חיים ועתיד לעבור ניתוחים מסובכים נוספים.

גזר הדין

5. המשיב הורשע כאמור על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן, במסגרת הסדר טיעון אשר לא כלל הסכמה לעניין העונש, בעבירות של סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה לפי סעיף 332(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק), הפקרה אחרי פגיעה לפי סעיף 64א(ג) לפקודת התעבורה ונהיגה ללא ביטוח לפי סעיף 2א לפקודת ביטוח רכב מנועי, התש"ל-1970.

6. בית המשפט המחוזי בגזר דינו קבע כי המשיב פגע בעוצמה גבוהה בערכים המוגנים בעבירות בהן הורשע. צוין כי הפגיעה ב-י' נעשתה אגב כניסה לצומת באור אדום, על רקע נהיגה פרועה ובריחה משוטרים, וכי המשיב, אשר היה מודע לפגיעה הקשה שהסב ל-י', החליט בכל זאת לברוח ממקום הפגיעה ולהותיר את י' שרוע על הכביש לאחר שנפצע ונפגע באופן קשה ביותר. בהינתן האמור ובשים לב למדיניות הענישה הנוהגת, נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 30 ל-56 חודשי מאסר.

בגדרי מתחם העונש ההולם, בית המשפט המחוזי התחשב בגילו הצעיר של המשיב, בנסיבות חייו, בהיותו נעדר עבר פלילי (לצד 11 הרשעות בעבירות תעבורה לחובתו), ובהודאתו במעשים, אף שצוין לצד זאת כי המשיב טרם הפנים באופן מלא את הפסול במעשיו.

בשקלול האמור, על המשיב נגזר עונש של 32 חודשי מאסר בפועל; 9 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור עבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, למשך 3 שנים; פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה למשך 5 שנים מיום שחרורו; קנס בסך 2,000 ש"ח ; ופיצוי בסך 20,000 ש"ח אשר ישולם ל-י'.

טענות הצדדים בערעור

7. בנימוקי הערעור שהגישה המדינה בכתב ובטיעוני בא-כוחה בדיון שהתקיים לפנינו, נטען כי העונש שנגזר על המשיב רחוק מלהלום את העבירות בהן הורשע, את חומרת מעשיו ואת החבלות בגוף ובנפש שנגרמו ל-י', כמתואר לעיל.

לטענת המדינה, בית המשפט המחוזי שגה והקל בעונשו של המשיב יתר על המידה - הן בגבולות מתחם העונש ההולם הן בעונש אשר נגזר עליו בתוך המתחם. זאת, באופן שאינו הולם את חומרת מעשיו כאמור, וכך גם אינו מתיישב עם מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות של סיכון חיי אדם במזיד והפקרה אחרי פגיעה.

הודגש כי התנהלות המשיב עובר לפגיעה ב-י' ולאחריה, מלמדת על זלזול בוטה ביותר בשלטון החוק

ובחיי אדם, כאשר המשיב בחר שוב ושוב להפר את החוק בנהיגתו הפרועה תוך שהוא נוהג במהירות גבוהה מן המותר וחוצה שלושה צמתים באור אדום; בסירובו לעצור חרף דרישות השוטרים; ובהימלטו מבלי להזעיק עזרה לאחר שפגע באופן קשה ביותר ב-י'.

ביתר שאת נטען כי בית המשפט המחוזי לא נתן משקל מספק לנזק הכבד שנגרם ל-י' - עובר אורח תמים שציית להוראות החוק, חצה את הכביש במעבר חצייה ואיתרע מזלו שהמשיב נהג בפראות ופגע בו. בדיון לפנינו, בא-כוח המדינה הגדיר בחומרה רבה את התנהלות המשיב וטען כי לגישתו "התיק הזה כפסע מעבירת רצח באדישות [...] המרחק בין תיק הזה לתיק הרבה יותר חמור הוא רק הודות למזל. הודות לכך נפגע העבירה אתנו". זאת מאחר שבמשך שבועות ארוכים י' היה נתון בין חיים למוות, מורדם, מונשם וללא הכרה, ונאלץ לעבור מספר ניתוחים מצילי חיים. גם לאחר ש-י' יצא מכלל סכנה, חייו השתנו מבלי היכר, משנדרש לטיפולים תכופים של רופאים ופסיכולוגים, והוא נותר פגוע לשארית חייו.

בא-כוח המדינה הוסיף וטען כי הגבול התחתון של מתחם העונש ההולם שקבע בית המשפט המחוזי, רחוק מלעלות בקנה אחד עם מדיניות הענישה הנוהגת. בעיקר, בשקלול שלוש העבירות החמורות בהן הורשע המשיב, ובשים לב לכך שעובר לפגיעה ב-י', המשיב בנהיגתו סיכן חיי אדם באופן מודע ומכוון, וכי הפגיעה ב-י' מלמדת יותר מכל כי כך היה בסופו של יום.

עוד נטען כי בית המשפט המחוזי שגה ולא התחשב כראוי בשיקולי הרתעת הפרט. פורט כי גם לאחר התאונה הקשה וכשהמשיב היה בחלופת מעצר, הוא המשיך לנהוג על קטנוע בניגוד לתנאי השחרור ובעת שהיה בפסילה, ומשכך נעצר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. נטען כי התנהלות זו של המשיב מחייבת למצות עמו את הדין, אשר בחר להפר שוב את החוק ולנהוג על הקטנוע חרף היותו בפסילה ובעוד מתנהלים נגדו ההליכים בגין התאונה הקשה.

8. מנגד, לעמדת בא-כוח המשיב, העונש שנגזר על המשיב עולה בקנה אחד עם מדיניות הענישה הנוהגת, ואף מחמיר עמו במידה מסוימת בהשוואה למקרים אחרים. זאת, בין היתר, לנוכח "מבחן התוצאה" שלפיו יש להבחין את המקרה שלפנינו ממקרים שונים, שהרי י' אמנם נחבל באופן קשה, אך לא ניטלו חייו כתוצאה ממעשי המשיב. בא-כוח המשיב הוסיף והפנה כשיקול לקולה, לגילו הצעיר של המשיב, לנסיבות חייו הקשות ולהיותו נעדר עבר פלילי משמעותי. משכך נטען כי אין מקום להתערב בעונש שגזר בית המשפט המחוזי אשר שקלל את מכלול הנסיבות, ואשר אף הוא לא השית על המשיב עונש המצוי בתחתית מתחם העונש ההולם.

דיון והכרעה

9. אמנם, כלל ידוע הוא שבית המשפט יטה שלא להתערב בעונש שהושת על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים שבהם ניכרת חריגה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, או כאשר נפלה על פני הדברים טעות מהותית ובולטת בגזר הדין (ע"פ 6692/23 זלקוב נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (21.7.2024)). עם זאת, ניכר כי המקרה שלפנינו נמנה ללא ספק עם המקרים המצדיקים את התערבות ערכאת הערעור, היות והעונש אשר נגזר על המשיב מקל עמו יתר על המידה באופן קיצוני ביחס לחומרת מעשיו ולעבירות בהן הורשע, וסוטה במידה ניכרת לקולה ממדיניות הענישה הנהוגה בדינו.

10. התנהגותו פורעת החוק של המשיב - הסלימה מרגע אחד למשנהו, אירוע שתחילתו בנסיעה על קטנוע ללא ביטוח, הסתיים בפגיעה קשה וכמעט אנושה בעובר אורח תמים. ככל שהקצין המשיב בהפרות החוק - דרך נהיגה במהירות גבוהה ביותר, עובר בחציית 3 צמתים באור אדום וכלה בהימלטות משוטרים עד הפגיעה ב-י' - כך גבר הזלזול שהפגין כלפי שלטון החוק ונציגיו וכלפי הערך הנשגב של חיי אדם.

לאורך נסיעתו הפרועה של המשיב, נקרו בדרכו "נקודות יציאה" מרובות, תרתי משמע, ואולם המשיב התמיד בנהיגתו הפראית תוך סיכון משתמשי הדרך. גם לאחר ששוטרים אשר רדפו אחריו בניידות משטרה כרזו לו לחדול, תחת האפשרות לעצור בצד הדרך ולציית למורא הדין, המשיב מאן לציית ונמלט בנסיעה מהירה תוך שהשוטרים בעקבותיו. על חומרת התנהלות שכזו, הובהר זה מכבר בפסיקת בבית משפט זה כי "חברה מתוקנת אינה יכולה להשלים ואסור לה להשלים עם בריונות ופריקת עול מסוג זה" (ע"פ 2410/04 מדינת ישראל נ' אבולקיעאן (11.11.2004)). עוד נקבע שם, כי מן הראוי שמדיניות הענישה בגין עבירת סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה תעמוד על 4 שנות מאסר בפועל. הנחיה זו, מתיישבת אף עם עמדתו הערכית של המחוקק ביחס לעבירה זו, אשר העונש המרבי שנקבע בצידה עומד על 20 שנות מאסר בפועל.

עינינו הרואות כי הסכנה הגלומה בנהיגה פרועה תוך סיכון חיי אדם במזיד אשר גוררת אחריה מרדף משטרי - מצדיקה בפני עצמה ענישה הולמת. כך בכלל וכך בפרט בנדון דנן, כאשר ניכר כי העונש שנגזר על המשיב רחוק מלהלום את התנהלותו הנפסדת, לנוכח המרדף המתמשך, נהיגתו הפראית, אי ציות לתמרורים, הימלטות מהשוטרים והפגיעה הקשה ב-י' והפקרתו פצוע וחבול בניסיונו להימלט מאימת הדין.

11. במקרה שלפנינו, למרבה הצער, התממשה הסכנה הטמונה בנהיגה פרועה ומשוללת רסן. בעת שחמק המשיב מניידות המשטרה שדלקו אחריו, הוא פגע עם הקטנוע ב-י' אשר חצה לתומו ובהתאם להוראות החוק את הכביש במעבר חצייה. לאחר מכן, המשיב נמלט כל עוד נפשו בו והפקיר בזירת התאונה את י' כשהוא שותת דם, חבול ופצוע באורח אנוש. במקום לעצור ולבחון את אשר אירע ל-י' עמד על 5

ולסייע לו בהזעקת עזרה, המשיב העדיף את טובתו האישית ונס מהזירה בניסיון להסתתר ולברוח מהשוטרים.

חומרת עבירת ההפקרה לאחר פגיעה נעוצה בכך שהנהג הפוגע רומס חובה מוסרית בסיסית המוטלת על נוהג רכב המעורב בתאונה, להושיט יד לאדם אשר נפגע בעקבותיה. זאת, בייחוד כאשר הנהג הפוגע נס מהמקום במטרה להתחמק מאחריות לתאונה, בעוד שהנפגע נותר שרוע על הכביש (רע"פ 2720/22 פלונית נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (3.5.2022)). בשנת 2011 המחוקק ביקש לבטא מפורשות את חומרת העבירה, וביתר שאת במקרים שבהם המפקיר היה מודע, בכוח או בפועל, לכך שבתאונה נהרג אדם או שנגרמה לו חבלה חמורה, ועל כן הוחמר העונש המרבי בגין הפקרה לפי סעיף 64א(ג) מ-9 ל-14 שנות מאסר בפועל (ע"פ 1964/20 אספה נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (12.8.2020)). במקרה שלפנינו, לאחר שהמשיב פגע ב-י', לא נותר ספק בליבו ביחס לטיב הפגיעה בנפגע העבירה, ובכל זאת המשיב העדיף שלא להזעיק כוחות הצלה אלא לנסות ולהימלט מאימת הדין, ומכאן החומרה היתרה שבמעשיו. התנהלותו זו של המשיב - ראויה לכל גנאי.

12. על כל זאת, יש להוסיף את הנזקים הגופניים והנפשיים שנגרמו ל-י', על לא עוול בכפו. י' כאמור לעיל, סבל מחבלה בלב, שברים בצלעות ובגפיים, שברים בלסת העליונה ותלישה של השיניים. י' אושפז, הורדם והונשם במשך 5 שבועות, בהם חייו היו תלויים על בלימה ובמהלכם עבר ניתוחים מורכבים מצילי חיים. לאחר מכן, י' עבר הליך שיקום קשה וארוך, והיום הוא מוגדר נכה בשיעור של 69 אחוזים ומתקיים מקצבת נכות.

י', בכוחותיו המחודשים, רשם ופירט במכתב מטעמו את הנזקים שנגרמו לו וכיצד עולמו חרב עליו בין רגע. מפאת כבודו ופרטיותו של י', אפנה רק בתמצית לעיקרי תיאור הנזק שנגרם לו ולסבל שהוא חווה מאז. י' מתאר במכתבו כיצד התעורר מרותק בארבע גפיו למיטה במחלקת טיפול נמרץ, כשגופו "קרוע" וללא יכולת לדבר, בעוד בני משפחתו מקיפים אותו ובוהים בו בעיניים דומעות. כתוצאה מהתאונה הקשה, י' עובר תהליך שיקום אינטנסיבי, הוא לומד לאכול מחדש ולבצע פעולות בסיסיות בחייו. מלבד הפגיעות הפיזיות, י' סובל מחוסר סבלנות, חוסר חשק לדבר ולבצע פעולות וכן סובל מקושי בעיבוד מידע. חייו של י' - התהפכו והשתנו מהקצה לקצה ברגע, והסבל היומיומי שהוא חווה - מכווץ את הלב. הנזקים הקשים שנגרמו ל-י', מלמדים אף הם כי העונש שנגזר על המשיב אינו הולם את חומרת מעשיו ואת הנזק שהסב לנפגע העבירה, וגם בשל טעמים אלו מוצדק להחמיר בעונשו של המשיב (כן ראו בסעיף 40ט(4) לחוק).

13. אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ובפרט נסיבותיו האישיות של המשיב, לא מצאתי כי יש בהן כדי להצדיק את קביעת עונשו באופן הסמוך עד מאוד לתחתית מתחם העונש ההולם שקבע בית המשפט המחוזי. אדרבה, כפי שהפנתה המדינה בטיעוניה, יש בנסיבותיו האישיות של המשיב כדי

שאף הן יובילו להחמרה מסוימת בעונשו. המשיב, אמנם נעדר עבר פלילי, למעט 11 הרשעות תעבורתיות לחובתו אשר רובן מסוג ברירת קנס, אולם אלו נצברו לחובתו במהלך השנים הספורות בהן הוא נוהג על הכביש ברישיון. מעבר לכך, העובדה כי בחר לנהוג פעם נוספת בקטנוע בעת שרישיונו פסול ובעוד שמתנהלים נגדו הליכים משפטיים בגין נהיגתו הפראית שהובילה לתאונה קשה, מלמדת על עזות המצח של המשיב אשר בהיותו נתון בחלופת מעצר שב והפר את החוק בצורה בוטה תוך שהוא מפגין זלזול העמוק לשלטון החוק.

14. אשר על כן, בהינתן מדיניות הענישה הנוהגת, ובשים לב לכך שאין זו מדרכה של ערכאת הערעור למצות את הדין, אציע לחברי ולחברתי לקבל את ערעור המדינה, ולהחמיר בעונשו של המשיב, כך שחלף 32 חודשי מאסר בפועל, יושתו על המשיב 4.5 שנות מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח. יתר רכיבי גזר הדין יותרו על כנם.

יוסף אלרון, שופט

השופט ע' גרוסקופף:

אני מסכים.

עופר גרוסקופף, שופט

השופטת ג' כנפי-שטייניץ:

אני מסכימה.

**גילה כנפי-שטייניץ,
שופטת**

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' אלרון.

ניתן היום, ג' אב תשפ"ד (07 אוגוסט 2024).

גילה כנפי-
שטייניץ, שופטת

עופר גרוסקופף,
שופט

יוסף אלרון,
שופט